

De binnenkant van iemand

ecl workshop Oranjeschool

Op 1 oktober startte de Oranjeschool als eerste met een kennismakingsworkshop van ecl. Leerkrachten kregen de kans een aantal tools rondom sociaal emotioneel welzijn en creativiteit te ervaren die zij vervolgens ook in de klas kunnen toepassen.

Onzekere tijd

De workshop heeft het nodige aan emoties losgemaakt, zowel tijdens als erna. Het team is al in zekere mate kwetsbaar omdat in deze periode ook duidelijk wordt dat de directeur met pensioen zal gaan de eerste helft van dit schooljaar. Daarnaast speelt bij meerdere mensen het nodige in de privésfeer en worden eerdere waarnemingen over een fragiele balans op het werk bevestigd.

Reflecties, observatie en richting

Nadien is LEJV veel op de Oranjeschool geweest. Zowel om team en directie te ondersteunen in deze onzekere tijd in termen van leiderschap, maar ook om te horen hoe mensen de workshop hebben beleefd. Aanvullend zijn we in diverse groepen geweest om net iets meer gevoel te krijgen bij de dagelijkse realiteit van leerkrachten. Dit heeft geholpen om een scherper beeld te krijgen wat nodig is om het team -en daarmee de kinderen- verder te helpen in termen van ondersteuning en voeding.

Verhaal achter de mens

Groep 3 en de oudste kleuters spelen buiten. Eén jongetje valt direct op. Hij vindt zichtbaar geen aansluiting, vraagt op wat onhandige wijze aandacht van de meisjes met wie hij wil samenspelen en jongens geven hem een zet wanneer ze langs hem lopen. Zodra een andere jongen op de grond valt, haalt het jongetje zijn gram. Hij rent erop af en schopt het kind op de grond twee keer. Wanneer de groep 3 leerkracht hem wegtrekt reageert hij agressief. *“Je moet hem niet beetpakken hoor,”* waarschuwt een collega, *“hij kan er niet tegen als je fysiek bent.”* Het jongetje gaat zijn brood eten op het bankje. *“Hij ziet heel slecht, daarom gaat hij zo dicht bij iedereen staan. Moet je zien hoe dik die glazen zijn.”... “Welke kleur zijn haar ogen?”* vraagt ze hem. *“Roze,”* antwoordt hij. Hij rent weer weg. *“Hij kwam bij mij maar is terug gezet naar groep 2 maar ook daarvoor mist hij het niveau. Hij kent de kleuren nog niet eens.”... “hij maakt ook helemaal geen oogcontact. We zijn nu een onderzoek gestart.”*

“Zie je dat meisje op de schommel? Ze doet groep drie voor de tweede keer. Gisteren was er oproer. Werd in het huis een paar deuren verder een man gevonden na een brand. Dood. Verhaal gaat dat hij pedofiel was en meerdere kinderen uit de buurt heeft misbruikt. De broer van dat meisje is gearresteerd. Hij is verdachte.”... “Ze is de op één na jongste thuis geloof ik. Gezin met dertien kinderen. Moeder is alleen.”... “Zij is ook een van de kinderen die pest in de klas. Ik heb een groepje van vier kinderen die pesten. Een paar daarvan doen groep 3 over.”

Doorpratend geeft de leerkracht aan dat ze interesse heeft meer tools te krijgen om naar het systeem in de klas te kijken, daarmee te experimenteren en ook met kinderen in kleinere groepjes of individueel te werken. Duidelijk is wel dat het verhaal achter het kind helpt het gedrag beter te duiden en de zorg te bieden die nodig is, zowel voor het kind als met oog op de groep als geheel. Maar met veel kinderen met dergelijke situaties is dat nog niet zo eenvoudig.

Alle leerkrachten die we na de workshop spraken blijken bijzonder ‘eager’ om meer te leren. *“Verfrissend, vernieuwend”... “Iedereen wás er echt.”* Het gevoel van aandacht voor hun welbevinden, de andere wijze van samenzijn en ruimte om verder te kijken dan sec leerresultaten, zeker in de huidige onzekere tijden waren zeer welkom. *“Er is wel wat angst over wat er gaat gebeuren nu Bert weggaat. Dat merkte je wel die maandag.”* ... *“Wat ik heel goed vind is dat je je weer meer bewust wordt dat er meer is dan leerdoelen. Bewust wordt van mensen achter je kinderen en je bewust wordt van jezelf.”*

Onderdeel van de ecl-ochtend was een visualisatieoefening o.a. gericht op bewustwording van generaties die je voorgingen. *“De eerste keer dat ik echt geraakt was (er waren meerdere momenten) was dat je ‘ja’ moest zeggen tegen de mensen achter je. En dat kwam binnen. Mijn moeder heeft een fietsongeluk gehad en een hersenbeschadiging opgelopen. Ze is veranderd maar dat wil ze niet zien. Een paar maanden daarvoor zouden*

ze eigenlijk gaan scheiden maar ze zijn samen gebleven”... “Ik bedacht me toen; jee, wees niet zo kritisch op ze. Maar ook naar collega’s, naar de kinderen...Mensen maken dingen mee. Soms weet je het niet, weten ze niet beter. En probeer dan niet een standaard op te leggen maar leer het verhaal achter de mens kennen. Daar is nu niet echt ruimte voor.”

Vertellen hoe je je voelt

Meerdere leerkrachten vertellen zich bewust te zijn geworden van hun eigen ‘ik’ in relatie tot de harmonie in de klas. *“Onderwijs is zoveel meer dan informatieoverdracht en dat merk je snel genoeg in hoe kinderen op je reageren.” ... “Het is echt te zien welke leerkracht voor de klas staat als er meerdere zijn. Je ziet aan de kinderen wie er is geweest.” ... “Wat ik meeneem van maandag is dat als de leerkracht goed in haar vel zit, de muziek beter is in de klas.”*

Dat sommige mensen het moeilijk hebben werd tijdens de workshop voor iedereen zichtbaar. *“Ik merkte wel dat er lading was. Veel emotie denk ik. En ik vraag me af; moet je dit niet vaker doen? Is één keer genoeg? Herhaling is nodig...herhaling die zich een beetje richt op collega’s persoonlijk. In de privésfeer. Mensen hebben het moeilijk....Weet je, je zit hier, je eet, lacht samen maar je ziet niet de binnenkant van iemand. En zoals maandag, al die emoties, dat zou je niet verwachten zo na de vakantie. Voor iedereen is het verschillend. Je zou iedereen zo moeten*

spreken om te weten wat mensen willen. Sommigen laten dat graag zien, anderen niet.”

In de dagelijkse praktijk is vanwege de tijdsdruk veelal geen ruimte om aandacht te schenken aan het sociaal-emotionele welzijn van leerkrachten zélf. Dit heeft een vrij directe invloed op wat zij kunnen dragen en in staat zijn te geven aan leerlingen. *“Wat Fionnuala zei over wanneer de balans zoek is je dit ergens anders gaat compenseren, dat herken ik zo.”*

Leerkrachten vinden het belangrijk dat kinderen leren praten over hun gevoelens en willen daar in de klas ruimte voor bieden, zo bleek al eerder. Het delen van hoe je je voelt is voor hen onderling echter niet vanzelfsprekend. *“Ik vertel mijn persoonlijke dingen niet aan collega’s, alleen aan een paar. Voelt dan niet helemaal veilig.” ... “De drie cirkels op de grond raakten me. Sommigen vonden het zwaar om daar iets te delen maar zetten zich er overheen. Zo dapper. Ik niet, ik wilde niet met iedereen delen wat ik voelde.”* Een ander geeft aan geen moeite te hebben met het tonen van emoties maar dat het delen van de achterliggende redenen in een ander domein valt. *“Ik hou wel veel voor mezelf hoor. Je mag me zien huilen maar ik zal je nooit vertellen waarover.”*

Meerdere mensen vertellen dingen wel (ten dele) te bespreken met mensen die dicht bij hen staan binnen het team maar dit in de grotere groep minder gemakkelijk te vinden. *“Je ziet dat mensen met sommige mensen beter klikken dan met anderen. Sommigen trekken naar elkaar*

toe. En ondanks dat dingen loskomen is er dan toch wel een remming om je te laten gaan als je zo met z'n allen bent. En er zijn collega's met zoveel bagage zag ik. Ik heb het niet over mezelf hoor!"

Sommige mensen hadden tijdens de workshop nog iets meer moeite om zich open te stellen. Zo vertelde een leerkracht dat ze het prima vond als anderen wel over hun emoties wilden praten en dat ze daar zeker ruimte voor wil bieden maar: *"Zelf ben ik van 'privé is privé. Ik ben gesloten. Ik houd van rust, orde, regelmaat...geen lawaai"... "Mijn vrienden weten dat ook. Op een gegeven moment is er een muur."*

Een andere leerkracht trok de lijn door naar haar klas: *"Na die ochtend vroeg ik me af; hoe ga ik dat nou met de kinderen doen? Als kinderen nou heel gesloten zijn krijg je er niet veel uit. Dat zag je bij collega's ook, sommigen klappen dicht en dan kun je op je kop gaan staan maar dan komt er niets meer uit. Dat heb je bij kinderen ook. Heeft ook met cultuur te maken. Maar ja, hoe ga je daar nou mee om?"*

Om mensen bewust te maken van ordening binnen systemen was er een oefening tijdens de workshop waarbij de leerkrachten in een cirkel gingen staan, geordend op anciënniteit. Mensen voelden zich aanvankelijk eigenlijk wat ongemakkelijk bij en gaven aan dat anciënniteit er voor hun gevoel weinig toe deed, want: *"we doen het hier samen"*. Later vertelde een leerkracht: *"Ik voelde een muur. "...Met leeftijdsgenoten kan ik meer*

delen, ook over onderwijs. De leerstijl is nu eenmaal heel anders. Maar ik heb voor heel veel mensen veel respect."

Eén minuutje rust

Rust in de klas is geen gegeven omdat nogal wat kinderen kampen met gedragsissues. Het kost veel tijd en energie om kinderen stil te krijgen, zeker bij of na wisselingen en activiteiten.

De één-minuut-meditatie die men leerde tijdens de workshop wordt dan ook in toenemende mate toegepast: *"Sinds twee dagen doe ik de 1-minuut meditatie met mijn leerlingen. Ik heb groep 3. "De eerste keer was een beetje onwennig, het in-en uitademen was al lastig, en ook de ogen dicht...gingen ze zo heel stiekem spieken...Maar ik liet ze hun ademhaling tellen en dat ging eigenlijk heel goed. En zelf merk je ook direct effect als je het doet."* Een andere docente: *"Ik deed het voor de Engelse les en je zag direct effect. Zij kwam binnen en zei; wat is er met jouw klas gebeurd?"* Zelfs in groep acht werd de minuut stilte goed ontvangen. *"Ik nam het zelf ook heel serieus en het ging heel goed."* Doel van deze meditatie is ook om een andere beleving van tijd te ervaren. En dat werkt verrassend goed. Een docente vertelde dat kinderen verbaasd zijn als de minuut voorbij is. *"Ze zijn nog niet klaar met tellen."*

Bij de directie is inmiddels ook de vraag binnengekomen of ook binnen het team structureel een één-minuut-meditatie kan worden gedaan.

Peuters

In eerdere gesprekken was nieuwkomers in de klas een terugkerend thema. Het doet direct iets met de toch al kwetsbare balans in de klas, zo gaven meerdere leerkrachten aan. Nieuwkomers in relatie tot de groep is een zeer actueel thema bij de peutergroepen. Het hele jaar door stromen nieuwe kindjes in, veelal met achterstand. *“Het hele jaar door komen hier nieuwe kinderen die nul begrijpen”...“De meesten spreken geen woord Nederlands als ze bij ons komen.”...“Vorig jaar waren er veertien van de zestien die binnenkwamen zonder ooit Nederlands te hebben gesproken.”* Een andere leidster vertelt: *“Een nieuw kind in de groep is meteen een issue. Meteen onrust. Ik had ook laatst een kindje dat nog nooit had samengespeeld. Dat hebben we goed gekregen maar dat soort dingen vragen wel wat.” ...“Met heel veel kinderen is wat. Dit soort tics...kleppen met borden op tafel...En 's middags zijn ze ofwel heel moe en tot niets meer in staat of hyper.”*

Het brengen van kinderen in de peutergroep gaat vaak met de nodige tranen gepaard, zeker in het begin. *“Er zijn kinderen die drie jaar lang alleen met mamma zijn geweest. Die zijn niet gewend om ergens anders te zijn. Dat geeft enorme huilbuien bij het wegbrengen. En de moeders vinden het ook moeilijk, dat zien die kinderen natuurlijk.”* Het huilen werkt vaak aanstekelijk. *“Andere kinderen gaan dan meehuilen, terwijl ze al een half jaar bij je zijn.”*

Zoeken de kinderen fysiek troost? *“Degenen die het eigenlijk het minst nodig hebben komen naar je toe....“Sommige kinderen laten zich gewoon niet troosten. Dan rukken ze zich los en gaan ze boos naar een hoek. Wat je dan doet is er gewoon ergens bij gaan zitten en verder laten. Laten zien dat je er bent.”*

De leidsters vertellen interesse te hebben in achtergrondinformatie over early learning (ook in relatie tot het voorlichten van ouders) en ecl tools maar dan gericht op peuters. *“Als je zou zeggen ‘denk aan je voetjes’ dan moet je eerst uitleggen wat voetjes zijn. Dus hoe kunnen we dat hier toepassen?”*

Vervolgstappen:

- De komende tijd intensieve ondersteuning vanuit LEJV van directie (F – mediation schoolbestuur) en team (J - vertrouwenspersoon)
- Voorstel voor wat betreft de Oranjeschool: Per leerkracht & klas een zorgvuldige inventarisatie van de behoefte van de leerkracht(en) op het gebied van 1) individuele steun 2) onderlinge teamverbindingen en 3) klasdynamiek (pestgedrag, orde et cetera) i.s.m. ecl en in relatie tot de Mfa.
- Toerusting peuterleidsters met early learning materiaal (i.o.m. potentiële Mfa partner Baby Sensory)+ ecl tools op maat
- Introductieworkshop ecl op C.b.s. de Sleutel en vervolgens de Bloemhof (NB: met de leercirkel IB starten we wellicht parallel)